

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Tööinspektsioon
ti@ti.ee

Teie 20.07.2026 nr 1.4-1/1210

Meie 23.07.2026 nr 2.3-8/26/2841-2

Vastus pöördumisele

Andmekaitse Inspektsioon sai Teie pöördumise, milles avaldasite soovi saada inspektsioonilt arvamust järelevalvemenetluses mehitamata õhusõidukite (droonide) kasutamise kohta.

IKÜM art 5 lg 1 p-i a kohaselt tuleb isikuandmete töötlemisel tagada, et töötlemine on mh seaduslik ja andmesubjektile läbipaistev. Igasuguseks isikuandmete töötlemiseks (sh kogumiseks, edastamiseks, säilitamiseks) peab lähtuvalt IKÜM art 6 lg-st 1 esinema õiguslik alus. TLS-i ja TTOS-i ja nende alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete järgimise üle teostab riiklikku järelevalvet TI. Järelevalvemenetluses isikuandmete töötlemise õiguslikuks aluseks saab olla IKÜM art 6 lg 1 p e ehk isikuandmete töötlemine on vajalik avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks või vastutava töötleja avaliku võimu teostamiseks.

Samas IKÜM art 6 lg 1 p-i e alusele tuginemine eeldab lisaks, et isikuandmete töötlemise alus on kehtestatud täiendavalt ka liidu või liikmesriigi õigusega (IKÜM art 6 lg 3). Ehk teisisõnu IKÜM art 6 lg 1 p e ei ole ilma täiendava EL-i või siseriikliku sätteta iseseisev õiguslik alus isikuandmete töötlemiseks.

Kui IKÜM-is osutatakse õiguslikule alusele või seadusandlikule meetmele, ei pea selleks tingimata olema parlamendi poolt vastu võetud seadusandlik akt, kuid selline õiguslik alus või seadusandlik meede peaks siiski olema **selge ja täpne** ning selle kohaldamine peaks olema eeldatav isikute jaoks, kelle suhtes seda kohaldatakse (IKÜM pp 41). Samas austatakse määruses kõiki põhiõigusi ning peetakse kinni aluslepingutes sätestatud ja EL põhiõiguste hartas (harta) tunnustatud põhimõtetest, mille hulka kuulub ka mh isikuandmete kaitse (IKÜM pp 4). Vastavalt harta art 52 lg 1 esimesele lausele tohib aga hartaga tunnustatud õiguste ja vabaduste, sh art-ga 7 tagatud õiguse eraelu puutumatusele ja harta art-ga 8 tagatud õiguse isikuandmete kaitsele teostamist piirata ainult seadusega, mis konkreetsemalt tähendab, et õiguslik alus, mis võimaldab neid õigusi riivata, peab tulenema seadusest.

Eraelu puutumatus on põhiseaduslik õigus ja seda võib piirata ainult seadusega (PS § 26). HMS § 38 lg 2 kohaselt võib haldusmenetluse dokumentaalseks tõendiks olla ka heli- või videosalvestus, kuid sellest menetlusõiguslikust normist ei saa tuletada õiguslikku alust isikuandmete töötlemiseks. Seejuures tuleb arvestada, et kui läbiviidav haldusmenetlus riivab isikute põhiõigusi, saab seda teha üksnes põhiseadusega kooskõlas oleva seaduse alusel (PS § 3 lg 1 ja § 11). Olulisuse põhimõtte kohaselt on seadusandja kohustatud sätestama kõik põhiõiguste seisukohalt olulised küsimused ning mida intensiivsem on põhiõiguste riive, seda üksikasjalikum peab olema täitevvõimu tegutsemise aluseks olev volitusnorm ning seda täpsemad ka

menetlusnormid. Hetkel kehtivas õiguses ei ole pilti salvestavate seadmete kasutamine järelevalvemenetluses piisavalt selgelt reguleeritud.

Teie poolt viidatud KorS § 51 lg 6¹ sätestab, et korrakaitseorgan võib mh jäädvustada olukorda pilti või heli salvestava seadmega. Viidatud norm lubab korrakaitseorganil kasutada menetlustoimingul pilti või heli salvestavat seadet, kuid see ei sätesta isikuandmete töötlemise tingimusi ega kujuta endast iseseisvat õiguslikku alust isikuandmete töötlemiseks. Selliseks seadmeks võib tehniliselt olla ka droon kui sellega ei kaasne isikuandmete töötlemist.

Arvestades, et drooni kasutamisel ja seeläbi isikuandmete töötlemisel riiklikus järelevalves kaasneb suurema võimekuse tõttu paratamatult intensiivsem eraelu puutumatus riive, siis peab seda võimaldav õiguslik alus olema seaduses **selgelt ja täpselt** reguleeritud. Seda kinnitab ka viidatud KorS muutmise eelnõu seletuskiri, milles on selgitatud, et kehtivas seaduses puuduvad selged alused kaamerate kasutamiseks riiklikus järelevalves. KorS-i muudatustega luuakse õiguslik alus mehitamata sõiduki kasutamiseks mh ka KorS § 51 sätestatud erimeetme kohaldamisel. Seejuures nähakse eelnõuga ette selged piirangud, millega korrakaitseorgan sõiduki kasutamisel ja seeläbi isikuandmete töötlemisel arvestama peab.

Isikuandmete töötlemise õigusliku aluse olemasolu kontekstis ei oma tähtsust asjaolu, et KorS eelnõu seletuskirjas pole seatud kahtluse alla senist drooni- või vormikaamerate kasutamise õiguspärasust. Samuti ei oma tähtsust ka see, et TI kontrollide puhul ei ole kohustatud isikuks/menetlusaluseks isikuks konkreetsed füüsilised isikud või see, et tegemist ei ole avaliku kohaga KorS-i mõttes. Oluline on see, kas järelevalvemenetluses toimub isikuandmete töötlemine või mitte. Kui jah, siis peab isikuandmete töötlemiseks olema **selge õiguslik alus**.

Kavandatavad KorS muudatused ongi suunatud eelkõige isikuandmete töötlemisega seotud probleemide lahendamisele. Nii mehitamata sõidukite kui ka vormikaamerate kasutamine riiklikus järelevalves paigutatakse just isikuandmete töötlemist reguleerivasse struktuuri ossa põhjusel, et põhiõiguste riive seisukohalt on olulisim siiski isikuandmete töötlemine. Lisaks soovitakse eelnõuga reguleerida ka mehitamata sõiduki kasutamisest ja seeläbi isikuandmete töötlemisest teavitamise korda ning salvestiste säilitamise piiranguid. Eelnõuga lisatakse KorS-i sätteid, mis reguleerivad kaamerate kasutamisega isikuandmete töötlemist riiklikus järelevalves just põhjusel, et saaks täidetud põhiõiguse piiramise seadusliku aluse nõue. Seletuskirjas on välja toodud, et kehtivas õiguses puudub **selge õiguslik alus** isikuandmete töötlemiseks mehitamata sõidukite või vormikaamerate kasutamisel ning selle selguse loomisele ongi kavandatavad muudatused suunatud.

Kokkuvõttes on kehtivas õiguses isikuandmete töötlemisega õigusliku alusega seonduvad probleemid lahendatavad KorS-i muudatustega. Süüteomenetluses reguleerivad heli- ja videosalvestamist VTMS ja KrMS.

Loodan, et minu selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Virve Lans
valdkonnajuht peadirektori ülesannetes

Andres Kudrjajtsev
Andres.Kudrjajtsev@aki.ee
627 4109